

staat een troepje wilgen en berken waaronder fijn gras de glooiing bekleedt. Men zegt, de put is zeer diep en wanneer men er een wit steentje in werpt, ziet men het, inderdaad, door het heldere water heen, lang zeer lang zinken; doch niemand heeft ooit den bodem gezien of gepeild. Er wordt verteld dat op die plaats, al lang geleden, een dorp in dezen grond verzwolgen is. De aarde was open en toe gegaan en op de plek waar het dorp lag, was de diepe put met het heldere water ontstaan. Er waren er zelfs die beweerden dat wanneer de zonnestrallen schuin door het water schoten, men de spits van den toren en de daken der verzwolgen huizen zien kon. Op den avond van Allerzielendag hoorde men er de doodklok luiden. — Op den rand van dien put was Cilia als boorlingje gevonden. Het groene plekje onder de wilgen had het meisje onlangs ontdekt en lief gekregen; zij sloop er dikwijls henen en kon er uren lang liggen slapen of in de wolken kijken, met Kadet, die braaf de wacht hield, aan hare zijde.

Sedert een tijd was Cilia veel stiller geworden. Het woeste springen en loopen, het harde schreeuwen, het vechten met jongens, had zij achtergelaten. Er was als eene ingetogenheid over haar neergekomen. Eens had zij schreiend aan haar kort rokje getrokken als om het te verlengen en er hare naakte beenen mede te bedekken. Een der bezemvrouwen die wat naaien kon, had er met lappen van verschillende kleur een lensel aangebracht; dan had Cilia weer haar schuin glimlachje gehad en geknikkebold tot teeken van voldoening. Vroeger, toen men in haar bijzijn (wat dikwijls gebeurde) van hare moeder sprak, begreep zij er niets van; de gesproken woorden deden niets in hare verbeelding oprijzen.

Langzaam ging er een schemerlicht in hare hersenen op.

Als door een najaarsnevel heen, zag zij een licht dórschemeren dat meer en meer helder werd. Nooit zou het gansch dag worden in haar nacht; maar het weinige dat zij mocht bespeuren vervulde haar met verwondering. Honderd malen had zij het woord „moeder” gehoord en het was haar een klank zonder beteekenis gebleven. Nu, kreeg zij een flauw denkbeeld dat „moeder” eene vrouw was die voor kinderen zorgde en ze liefhad; die ze waschte, hunne kleeren naaide en als ze ziek waren of verdriet hadden hen op haar schoot nam en er zacht tegen sprak; eene vrouw op wier schoot het kind het hoofd mocht leggen als het vermoeid was, achter wie het zich verbergen mocht als het bang was. Onder al die ruwe bezembinders-vrouwen was er geene enkele op wier knieën zij het matte hoofd had durven leggen; in al haar bitter kinderverdriet was haar nooit eene helpende hand toegestoken, geen milde oogopslag had ooit hare tranen gesust. Waar was dan *hare* moeder van welke men in haar bijzijn zoo dikwijls sprak. En de geschiedenis van het kantwerkstertje, van haar eigen geboorte, van den put waar zij gevonden was, woelde door haar brein en langzamerhand, dreef boven den chaos dier nevelachtige beelden dat ééne beeld: Hare moeder die verdwenen was in den put. En nu kiemde er naast dat ééne beeld ook één en zelfde gedachte die dagelijks zich meer ontwikkelde en wortel schoot: Bij moeder gaan . . . Zij had er geen